

Hangon lintuasema

Toimintakertomus 1980

Jukka Haapala

Asema oli yhtäjaksoisesti miehittynyt 1—6.1., 2.4.—8.6., 16—20.7., 27.7.—2.11. ja 24—28.12. Näiden lisäksi tehtiin useita erilliskäyntejä. Havainnointipäiviä oli yhteensä 208 (19 vähemmän kuin v. 79).

Asemalla kävi vuoden aikana 78 vastuullista havainnoijaa, jotka kaikki 77:ää lukuunottamatta olivat naispuolisia. Kävijöitä kaiken kaikkiaan oli n. 200. Päähavainnoijina (havainnointipäivien määrän suluissa) toimivat keväällä Jukka Haapala (56), Rauno Yrjölä (28), Erkki Valsia (24) ja Kimmo Lahti (22) sekä syksyllä Jukka Haapala (101), Rauno Yrjölä (28), Anssi Laurila (19), Tapio Virpi (17) ja Tiina Saarimäki (17). Lopputyksyllä, etenkin lokaussa, oli puutetta havainnoijista.

Julkisuus ja pr-toiminta

Hufvudstadsbladet esitteli aseman toimintaa huhtikuussa ja Eläinmaailma lokaussa ilmeistyneessä numerossaan. Olavi Hildénin johtama eläintieteen opiskelijoiden ryhmä vieraili asemalla kahdesti touko-kesäkuun vaihteessa. Arvovaltainen III Itämeren alueen muuttolintujen tutkimuksen ja suojelun konferenssi tutustui aseman toimintaan 17.10. Niin ikään Halias toimi LYL:n lintuasematöimikunnan kesäkokouksen isäntänä 5—6.7.

Havainnot

Tammikuu (havainnointipäiviä: 9, muutonhavainnointia 17 h). Vuoden vaihtuessa asema oli miehittynyt. Laineilla kellui runsaasti vesilintuja, vähälukuisimmista mai-

nittakoon kuikka, silkkiuikku ja mustalintu. Yksinäinen kiuru puski etelään 4.1. Merikotkaa näyttäytyi kuun lopulla, jolloin myös vesialueet jäätyivät.

Helmikuu (hp: 3, mh: 0 h). Kuun lopun lämpimien sääjaksojen ansiosta kärjen edustalle aukeni muutama suurehko sulapaikka, jotka heti täyttyivät vesilinnuista. Siten asemalla havaittiin käynnillä 29.2. alleja, tukka- ja isokoskeloita sekä riskilöitä. Ensimmäiset merilokit todettiin myös saapuneiksi.

Maaliskuu (hp: 3, mh: 4 h). Meri jäättyi jälleen maaliskuun alussa eikä mainittavia lintuhavainnoita tehty. Kuun lopun ensimmäisen muuttorentäyksen aikoihin asema ei ollut miehittynyt.

Huhtikuu (hp: 29, mh: 201 h). Kevään jatkuva miehitys alkoi 2.4., jolloin meri oli jäässä silmäkantamattomiin. Parikymmenen haahkatokkaa lenteli ympäriinsä sulaa turhaan etsien. Vuoden takainen uljas haahkamutto ei tänä keväänä toistunut. Sen sijaan paikalliskerääntymät olivat runsaita: nimilläään laskettiin 11.4. peräti 17 000 lepäilijää. Viimeisetkin jäät katosivat pian tämän jälkeen.

Huhtikuun kiintoisin muuttopahtuma oli eittämättä valtaisa rastaspyörremyrsky lumisadeyön jälkeen 19.4. Neljän ensimmäisen aamutunnin aikana bunkkerin ohitti keskimäärin 3 rastasta sekunnissa, ja muutonseuraajilla oli täysi työ pysytellä laskuissaan ajan tasalla. Päivän loppusummaksi saatiin komeat 51 000 lounaseen matkannutta **Turdusta**, joista punakylkiä ja pikkurastaita oli 44 000.

Huhtikuun aikaisia saapujia oli-

vat tilaltti 9.4. ja merikihu 14.4. Aseman vakiokalustoon kuuluvat ristisorsat näyttäytyivät ensi kerran vasta 12.4. Kuukauden harvinaisuuksia edustivat alliahaakat, kyhmyhaakat, turkinkyhky ja yhteishavainnointipäivänä 26.4. länteen muuttanut nuori pikkukajava. Kevään ainoat kaksi merikotkaa tavattiin huhtikuun alussa.

Toukokuu (hp: 31, mh: 232 h). Kevään komeaa punakuirimuuttoa saatiin ihailua myös Haliaksella. Muutonhuippu sattui samalle päivälle kuin itäisellä Suomenlahdella, määrät vain olivat hieman pienempiä: 14.5. laskettiin 1260 muuttajaa (IK yht. 2500). Allin päämuutto tapahtui sekin hyvin yhtenevästi itäisten havainnointipisteiden kanssa 22.5., jolloin aseman ohitti ilatunteina 32 000 vesilintua — valtaosan määrätetyistä ollessa alleja. Huomattava kuikkalintujen paikalliskerääntymä todettiin 24.5., jolloin länsiselällä kalasteli tiivis 460 yksilön *Gavia*-parvi. Koirashaahkojen länteenmuutto oli näyttävää, huippupäivänä 26.5. niemen ohitti 1 130 lintua. Punavarpusmuutto oli edelliskävään tapaan runsasta.

Kuun harvinaisuuksista mainittakoon mustapyrstökuri 10.5., harjalintu 10., 15. ja 19.5., keltahemppo 14.5., mustaleppälintu 16.5., alliaahkaparvi 23.5., jääkuikkalaji 24.5. ja isolokki 28.5. Touko-kesäkuun taitteessa tavattiin useita turturikyhkyjä, kuhankeitäjiä, idänuulintuja ja pohjansirkuja.

Kesäkuu (hp: 10, mh: 62 h). Kevään katkoton miehitys asemalla päättyi 8.6. Kaksi päivää aikaisemmin tapahtui isosirrin päämuutto: 6.6. laskettiin 11 000 isoa kahlaajaa, joista 2 670 määrätettiin isosirreiksi. Aseman ensimmäinen viitakerttunen rengastettiin 1.6. ja kevään toinen mustapyrstökuri havaittiin 3.6. Kuriositeettina mainittakoon, että 3.6. tavattiin aseman alueella enemmän lintulajeja kuin koskaan aikaisemmin: 97 lajia!

Heinäkuu (hp: 12, mh: 22 h). Nuorten peippojen liikehdintä alkoi jo kuun alussa, mutta merelle lähtöä ei todettu, vaikka muuttajamäärät olivat muutamia satoja päivittäin. Aikainen kangaskiuru

muutti 16.7. Syksyn yhtämittäinen miehitys alkoi 27.7. ja ensimmäiset pähkinähakit havaittiin 29.7.

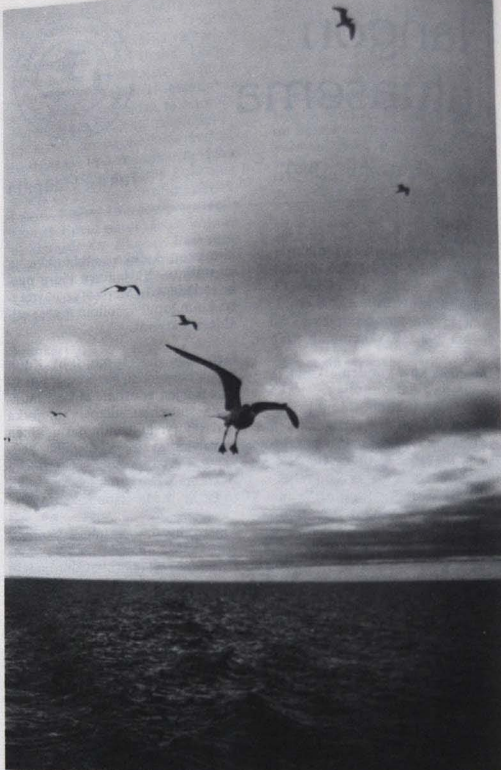
Elokuu (hp: 31, mh: 132 h). Varpushaukan muutto käynnistyi sängen varhain, jo 13.8. laskettiin 15 merelle menijää. Turturikyvyhky le-
vähti 3.8. ja nummikirvinen 7.8. Asema sai lahjoituksena latvaverkkotelineen ja kaksi haukkahäkkiä. Mainitut pyydykset viritettiin välitöistä...

Syyskuu (hp: 30, mh: 145 h). Mönien vaelluslintujen runsas esiintyminen tuntuu olevan syksyiselle Haliakselle luonteenomaista. Syyskuun eittämätön Guest Star oli hömötiainen, joka — verkkorengastajien kiusaksi suoritti kaikkien aikojen voimakkaimman vaelluksen etelärannikolle. Nuo veijarit kun paketoivat itsensä yhtä helposti niin verkon ylä- kuin alapaulaan-kin! Syksyn ainoa lapintiainen rengastettiin hömötiaisparvesta 24.9. Närhien liikehtely alkoi kuun lopulla, ja kymmenpäiset lepattavat närhiparvet olivat tavallista nähtävää Uddskatanin yllä.

Vihervarpusen esiintyminen oli runsasta kautta syksyn, parhaimmillaan laskettiin 18.9. yli 10 000 muuttajaa. Kurki- ja kyyhkymuutot jäivät viimevuotisia vaatimattomimmiksi. 'Tsik-sirkkujen' esiintyminen sen sijaan oli yllättävän runsasta: syyskuun liki kahdestakymmenestä havaitusta viisi saatiin määrättyä lajilleen pohjansirkkusi. Rengastuslajistosta etenkin lehtokerttuja, tilitaltteja, sirittäjiä ja pikkusieppoja pyydystettiin tavannaista enemmän.

Vähälukuisempaa lajistoa edustivat 3.9. Gäsörsvikenin rantaniityltä lentoon pelmahtanut ruisräökkä, 7.9. rengastettu luhtakerttunen, 17.9. itsensä kahlaajakatiskaan tunkenut luhtahuitti ja 18.9. muuttanut kukankeittäjä. Kuu-kauden harvinaisimmat linnut tavattiin 26. ja 28.9. Kumpaisenakin päivänä rengastettiin tilitaltin itäisen **tristis**-rodun edustajia.

Lokakuu (hp: 31, mh: 66 h). Lokakuun näyttävimmän muuttopurkauksen järjesti taliainen. Kuun 2. päivä valkeni sateisena eikä lintu liikunut. Kymmenen maissa aamupäivällä alkoi pilvien lomasta pilkkottaa sinitaivasta. Silloin taliti-

tuntui jatkuvan yhtä vilkkaana aina aamuun asti, joten koko yön summa lienee viisinumeroinen.

Asemalla toiminut rengastaja koki unelmiensa täyttymyksen 19.10., jolloin hän poimi haukkahäkistä rengastettavaksi uljaan nuoren kiljukotkan. Läheskään samalla tavoin ei sävähdyttänyt se ruostesiipiras, joka pohjoismaisen ensiesiintymisensä näyttämöksi oli valinnut Haliaksen 23.10. Aseman ensimmäiset kirjosiipiunilinnut rengastettiin 2. ja 7.10. Nuori

ainen kokosi joukkonsa ja valtasi Uddskatanin. Muutolta laskettiin tuolloin runsaat 2 600 talitinttiä, ja eläinmuseon alumiinituotteitakin jaettiin asianosaisille 429 kpl. Kangaskiurun muuttoluvut olivat edellisvuotista pienempiä, parhaana päivänä 3.10. noteerattiin 23 tynkäpyrstöä. Hempon ja viherpeipon muutto oli runsasta. Massamuutoista mainittakoon vielä vilkas laulurastasmuutto iltayöstä 13.10., jolloin puolen tunnin kuuntelulla kirjattiin 1253 tiksahdusta. Meno

kesäkurmitsa havaittiin 8.10. ja isokirvinen 15.10. Syksyn kolmas *tristis*-tiltalti sai renkaan jalkaansa 14.10. ja Haliaksen ensimmäinen pikkusirkku 23.10. Huuhkaja havaittiin kahdesti ja varpuspöllö kolmasti. Pikkuharvinaisuuksien luetteloa on pitkä kuin nälkävuosi, joten niistä ei tässä yhteydessä enempää.

Marraskuu (hp: 9, mh: 9 h). Jatkuva havainnointi päättyi 2.11. muuton ollessa vielä kesken. Aseman alueelle suunniteltiin talvilintulaskentareitti, joka laskettiin ensi kertaa 9.11. Kuun lopulla Riistantutkimuslaitos perusti Haliaksen alueelle kotkien talviruokintapaikan.

Joulukuu (hp: 10, mh: 4 h). Tavannomaisten vesilintuviivittelijöiden lisäksi ainoa mainittava myöhästelijä oli pirttä peukaloinen, joka jäi uhmaamaan vuodenvaihteen pakkaa Uddskatanin rantaryteikköihin.

Hangon lintuaseman päämiehittäjät 1980 (vrk)

Jukka Haapala	157
Rauno Yrjölä	56
Erkki Valsta	24
Kimmo Lahti	22
Pekka Toiminen	22
Anssi Laurila	19
Risto Pylvänäinen	17
Tapio Virpi	17
Tiina Saarimäki	17
Ilkka Lehtinen	17
Karno Mikkola	17

Kiitokset lahjoittajille ja tukijoille

Suomen Kulttuurirahaston myöntämä apuraha mahdollisti päivärahan maksamisen rengastajalle ja helpotti siten miehistyksen järjestämistä. Jouni Vasankari, Aarno Savolainen ja Tenholan Valio lahjoittivat ja pystyttivät asemalle latvaverkkotelineen, joka oli ahkerassa käytössä koko syksyn. Juha Turusetta/Thomesto Oy saatiin lahjoituksena makuuhuoneen seinien päällystämiseksi tarvittavat lastulevyt. Lisäksi haluamme osoittaa kiitokset erityisesti seuraaville aseman toiminnan tukijoille: Jussi Carlson, Decembre Oy, Pauli Järvinen, Kauri ja Karno Mikkola, Veijo Silvennoinen ja Marcus Wikman.

Hangon lintuaseamalla rengastetut linnut 1980:

	kevät	syksy	yht.
Isokoskelo	2	-	2
kiijukotka	-	1	1
hiirihaukka	-	1	1
varpushaukka	-	30	30
kanahaukka	-	3	3
nuolihaukka	-	1	1
luhtahuitti	-	1	1
meriharakka	-	6	6
tundrakurmitsa	-	4	4
tylli	-	7	7
lehtokurppa	1	4	5
liro	-	18	18
rantasipi	-	4	4
punajalkaviklo	-	5	5
mustaviklo	-	1	1
isosirri	-	1	1
suosirri	-	44	44
suokukko	-	7	7
naurulokki	-	5	5
sepelkyyhky	-	1	1
käki	-	3	3
varpuspöllö	-	1	1
sarvipöllö	1	3	4
helmpöllö	-	29	29
kehrääjä	1	1	2
harmaapäätikka	-	1	1
käpytikka	-	4	4
pikkutikka	1	15	16
pohjantikka	-	2	2
palokärki	-	1	1
käenpiika	2	13	15
haarapääsky	-	5	5
räystäspääsky	-	1	1
kuhankeittäjä	1	-	1
pähkinähakki	-	13	13
närhi	-	11	11
talitiainen	13	930	943
sinitiaainen	7	453	460
kuusitiaainen	-	86	86
töyhtötiainen	-	7	7
lapintiaainen	-	1	1
hömötiainen	-	1875	1875
puukiipijä	3	58	61
peukaloinen	3	49	52
kulorastas	-	5	5
räkättirastas	12	34	46
laulurastas	31	118	149
punakylkirastas	85	37	122
mustarastas	47	35	82
kitvasku	5	8	13
pensastasku	3	11	14
leppälintu	18	119	137
satakieli	3	1	4
sinirinta	3	2	5
punarinta	194	701	895
rytikerttunen	3	8	11
luhtakerttunen	-	1	1
viitakerttunen	1	-	1
ruokokerttunen	1	48	49
kultarinta	7	8	15

	kevät	syksy	yht.
mustapaäkerttu	9	171	180
kirjokerttu	2	17	19
lehtokerttu	31	435	466
pensaskerttu	25	31	56
hernekerttu	33	99	132
pajullintu	219	914	1133
idänuunilintu	1	-	1
tiltalti	18	142	160
siirtäjä	7	72	79
kirjosipi-uunilintu	-	2	2
hippiäinen	41	703	744
harmaasiippo	18	91	109
kirjosieppo	12	75	87
pikkusiippo	2	15	17
rautiainen	11	32	43
niittykirvinen	1	8	9
metsäkirvinen	1	55	56
västäräkki	15	-	15
keltavästäräkki	-	22	22
tilhi	-	5	5
lapinharakka	1	2	3
p.lepinkäinen	12	41	53
kottarainen	-	4	4
nokkavarpunen	-	1	1
viherpeippo	104	69	173
vihervarpunen	20	290	310
urpiainen	2	-	2
punatuulku	48	105	153
punavarpunen	7	3	10
järripeippo	8	41	49
peippo	218	286	504
keltasirkku	10	2	12
pikkusirkku	-	1	1
pajusirkku	6	8	14

Lisäksi pesäpoikasrengastuksia:
 mustarastas 1
 pensaskerttu 1
 västäräkki 5

Rengastukset 1980 yht. 9921/94 lajia